

H. Wiegers, Schepping of oerknal

Fragmenten uit het artikel: Vierde scheppingsdag of oerknal?

Uit: IJstijden, fantasie of werkelijkheid? Amersfoort 1991. Amersfoortse Studies no.7.

Stellingen

- 1 De 'geschiedkundige' natuurwetenschappen als historische geologie, historische astronomie (astrofysica) en paleontologie zijn noch echte geschiedwetenschappen, noch echte natuurwetenschappen, maar speculatieve natuurfilosofie.
- 2 Spreken over een hoge ouderdom van aarde en heelal is alleen mogelijk door het actualiteitsprincipe (in het heden ligt het verleden) als dogma te gebruiken. Daardoor acht men onbegrensd extrapoleren vanuit het heden naar het verleden een vanzelfsprekende zaak.
- 3 De geologische tijdschaal is geen echt tijdrekend kader, maar een schema gebaseerd op de volgorde van geologisch/biologische 'sporen van feiten'. Deze 'feiten' zijn gereconstrueerd met behulp van de idee van veronderstelde progressie in de ontsluiting van het leven.
- 4 Het reduceren van de schepping tot wat daarover geopenbaard is in Genesis 1:1,2 is een gevolg van het 'natuurwetenschappelijk toegankelijk maken' van het daarop aansluitende deel van Genesis 1. De scheppingsweek wordt zo vervangen door de zgn. kosmische evolutie van het geschapene. Consequent redeneren vanuit deze gedachte leidt tot ondermijning van de waarheid van de Heilige Schrift.

Dictaat van de natuurwetenschappen

- Vaak wordt bij het lezen van de Bijbel een Schriftkritische bril opgezet, waarmee de historiciteit van Genesis 1 -11 niet meer te zien is en dit deel van de Schrift daarom tot mythe wordt verklaard. Daarmee is de weg vrijgemaakt voor de aanvaarding van een evolutionistische verklaring van het ontstaan en de geschiedenis van kosmos, aarde, planten, dieren en mensheid; een verklaring die gebaseerd zou zijn op natuurwetenschappelijk onderzoek.
- Vaak komen mensen uit op een wetenschapsgeloof. Dan horen we niets over de onmogelijkheid om met natuurwetten een geschiedenis van de natuur te reconstrueren, evenmin over het voorlopige karakter van deze wetten en de beperkte mogelijkheden van de natuurwetenschappen.
- Voor velen staat dit vast: Het natuurkundige bewijs, dat zowel door de historische geologie, de astronomie als de paleontologie wordt geleverd, geeft duidelijk aan dat de kosmische geschiedenis zich uitstrekt over een periode van meer dan 10 miljard jaar. Het is een betrouwbare geschiedenis, waarbij de historische geologie zich baseert op de evolutie van fossielen, uitgekristalliseerd in de geologische tijdschaal en de historische astronomie uitgaat van de achtergrondstraling in het heelal, als een astronomisch fossiel van de oerknal. Bij deze benadering hebben we te doen met een combinatie van Schriftkritiek en wetenschapsgeloof, waarbij de betrouwbaarheid van de Bijbel is ingeruild voor de speculaties van de natuurkundige geschiedenisreconstructies.

Hier is een tegenstelling tussen Schriftgeloof en wetenschapsgeloof. En daaruit blijkt dat we er van overtuigd zijn hier te doen te hebben met een radicale omkering van waarden, die zowel het christelijk geloof als de basis van een goede wetenschapsbeoefening bedreigt. Het is in wezen de oer-zonde van de mens: het als God willen zijn. Als gevolg daarvan komt men tot een wetenschapsbeoefening die arrogant is, haar grenzen niet meer kent en zo meewerkt aan de Godsverduistering. Schepper en schepping zijn overbodig geworden.

De uitweg uit het fiasco

Prof. H. C. D. de Wit heeft ons een grote dienst bewezen met het schrijven van zijn *Ontwikkelingsgeschiedenis van de biologie* (Wageningen 1989). Hij concludeert dat de biologie atheïstisch is geworden. In wezen geldt dit ook voor historische geologie en kosmologie. Er is dus een omslag gemaakt van 'natuurlijke historie' (d.w.z. de beschrijvende natuurwetenschap) via natuurlijke theologie en doorwerking van de evolutie-idee naar een materialistisch-atheïstische kijk op de natuur en haar geschiedenis. Het schriftuurlijke zicht op schepping en Schepper werd daarbij vooral weggewerkt door de opkomst van de historisch-kritische bijbelwetenschap, met alle gevolgen van dien. Ook hier is de term Godsverduistering de goede typering voor wat er wezenlijk aan de hand is. En evenals de biologie-als-geschiedkunde vastloopt, is dit het geval met de wetenschappen als historische geologie en sterrenkunde.

Van onverdachte zijde is dit onlangs bevestigd en wel door de fysicus prof. Ad Lagendijk. Hij doet dat in zijn inaugurele rede *De arrogantie van de fysicus* (Bloemendaal 1989), waarin hij twee thema's behandelt:

1. de natuurkunde als afgod, als filosofie-voor-alles, als panacee voor alle fundamentele problemen in ons bestaan, en
2. het succesverhaal over de verworvenheden van de natuurwetenschap. Het tweede thema laten we hier rusten, omdat dit reeds op een uitstekende wijze door prof. Schuurman is behandeld in zijn werk over 'technicisme' (*Het technisch paradijs: om de gebrokenheid van heel de schepping*, Kampen 1989).

De rode draad in Lagendijks betoog is de maatschappelijke overwaardering van de geleerde natuurkundige, die optreedt als orakel in zaken waar hij totaal geen verstand van heeft. Natuurkundigen, met name de theoretici, doen uitspraken over zaken die niet steunen op hun vakkennis, zaken die niets uitstaande hebben met exacte resultaten verkregen volgens de natuurwetenschappelijke methode. Door zo op te treden, tasten deze natuurkundigen het fundament van de natuurkunde als empirische wetenschap aan.

De theoretici, als natuurkundige specialisten, werken normaliter naast hun experimentele collega's en proberen behaalde proef-resultaten in een theoretisch kader te plaatsen (dat wordt dan een verklaring genoemd). In de praktijk zijn veel experimentatoren hopeloos achter in hun theoretische kennis en daarom functioneren theoretici vaak losgekoppeld van de experimentele richting. De drang en plicht om voor te blijven brengt hen ertoe aandacht te besteden aan vaak sterk filosofisch getinte vragen, zoals: 'Wat is tijd?' en 'Wat is ruimte?' door Lagendijk getypeerd als Fundamentele Vragen. Hiertoe behoort ook de vraag 'Hoe is het allemaal begonnen?' Met dit soort vragen, waarbij de natuurkundige centraal staat, wordt de grens tussen filosofie en natuurkunde overschreden. Ze behoren niet tot het gebied van de natuurwetenschap, maar tot de fysico-centrische filosofie. Deze filosofie lost de Fundamentele Vragen op door middel van de theoretische natuurkunde en fungeert zo in wezen als een geloof. Meestal wordt die natuurkunde aangeduid met de term Nieuwe Fysica. En in deze 'fysica' komt de verenigbaarheid van Oerknal en Genesis aan de orde.

Op de arrogantie van deze fysici (en daartoe behoren mijns inziens ook de astrofysici, H.W.) gaat Lagendijk verder in. Als natuurkundigen mogen ze briljant zijn, maar als filosofen zijn het amateurs. Gelukkig zijn er ook uitspraken van verstandige mensen, aldus Lagendijk, en dan citeert hij enkele zinsneden die voor ons onderwerp van veel betekenis zijn:

- *'wel of niet een schepping uit het niets...is geen natuurwetenschappelijke vraag, maar een zaak van geloof'*(Max Born);
- *de opvatting dat de zogenaamde natuurwetten de verklaring van de verschijnselen zouden zijn, is een dwaling* (Wittgenstein);
- *'het was wetenschappelijke arrogantie die een wet van de natuurkunde een wet van de natuur noemde'* (G.N. Lewis);
- *Pippard spreekt van de 'onoverwinnelijke onwetendheid van de natuurwetenschap' en is van mening dat de Fundamentele Vragen buiten de natuurkunde vallen.*

Lagendijk concludeert na dit alles: het antwoord op de ultieme vragen kan niet experimenteel getest worden en het zoeken ernaar behoort niet tot het domein van de natuurkunde.

En als het gaat om een 'theorie voor alles', hebben we niet meer te maken met natuurkunde maar met Spielerei; natuurkundig bekeken is het slechts 'intellectueel behang'.

Deze conclusies zijn ronduit vernietigend voor elke filosofie en elke theologie die, of elk geloof dat zich meent te kunnen baseren op de Nieuwe Fysica als het gaat om de oorsprong van de kosmos.

De christen weet dat alleen de Schepper zelf betrouwbare openbaring geeft over het begin van zijn werken. Elke wetenschap staat hier buiten spel en is onmachtig om een bijdrage te leveren aan het verstaan van de Schriften wanneer die spreken over Gods scheppingswerk. Sinds de tijden van Job (Job 38:1-11) is er in dit opzicht niets veranderd en de wetenschappers die hun eigen plaats en beperkingen kennen, kunnen tot geen andere conclusie komen. Zo alleen is er een uitweg uit het fiasco waarin de atheïstische wetenschap terecht is gekomen en zo alleen kan God de eer krijgen die Hem toekomt (Job 42:2): Hij schiep zon, maan en sterren en die schepping was goed. De oerknal-mythe kan verdampen en de Bijbel moet de plaats krijgen waarop ze recht heeft en dan heeft ze een boodschap aan de wetenschap.

De wetenschap gegijzeld?

Veel wetenschappers bepleiten wetenschappelijke vrijheid voor het vergroten van de kennis van de natuurkundige kosmos. Als die vrijheid ingeperkt wordt door buitenwetenschappelijke dogma's (bijv. door de Bijbel, H.W.) is dat volgens hen een groot kwaad.

Deze wetenschappers hebben er kennelijk geen oog voor dat er maar één echte vrijheid is: de vrijheid in Christus Jezus. Dat is een vrijheid die niemand zich mag laten ontroven 'in naam van de wetenschap'. Bij de genoemde wetenschappers is de speculatieve wetenschapsbeoefening tot een religie geworden. Tegen een dergelijke instelling moeten we ons wapenen op tweeërlei wijze: door aan de Bijbel als onfeilbare bron over al Gods werk in schepping en geschiedenis vast te houden en daarnaast door het ontrafelen van de schijnbaar vaste uitgangspunten waarop 'de wetenschap' zich baseert. Van dit laatste moeten christenen zich niet te gemakkelijk afmaken. Door serieus werk kunnen hopelijk nog de ogen geopend worden van velen die gevangen zitten in het geloof aan de 'waarheid van de wetenschap'.

Grenzen aan de wetenschapsbeoefening

Laat ik nog een verbreding geven van de onderbouwing van mijn visie. Ik kijk dan met name naar de natuurwetenschappen met een historisch karakter. Daarbij speelt onvermijdelijk het actualiteitsprincipe een rol. En vooral daarom is het voor een christen onmogelijk de Bijbel buiten beschouwing te laten. Positief uitgedrukt: de Bijbel heeft een boodschap aan deze wetenschap, zij stelt er grenzen aan. Ik stel tegenover elkaar Gods openbaring over de schepping in Genesis 1 (en in heel de Schrift) en de natuurkundig-filosofische speculaties van de astrofysici, die meestal uitkomen bij de oerknal.

Hier is sprake van een religieuze antithese, omdat Gods scheppingswerk wordt vervangen door een verondersteld bijzonder, maar niet toetsbaar, natuurkundig proces. Deze opvatting komt voort uit een in wezen atheïstische visie.

Daarom sprak ik van een omkering van waarden: vergaande speculaties komen in de plaats van de geopenbaarde Waarheid. Dat de ontwikkeling van de Nieuwe Fysica ook door minder speculatieve fysici wordt afgewezen, heb ik met een aantal bewijzen aangetoond. Naast Lagendijk wijs ik op prof. Blume (zie *Wetenschapsbeleid*, aug.1990):

- *De onomstreden waarheid bestaat niet - al suggereren onderzoekers vaak van wel.*
- *De moderne natuurkunde lijkt steeds meer op een filosofische zoektocht, waarvan het eindpunt bijna per definitie geen objectief geldende waarheid kan zijn.*
- *Als je denkbeelden, die buiten de gevestigde wetenschap zijn ontstaan, daar inbrengt, zal er een botsing ontstaan op het niveau van wereldbeelden. Daarom worden je denkbeelden niet snel geaccepteerd.*
- *Vooraf bij biologen en natuurkundigen is het risico groot als onwetenschappelijk te worden beschouwd.*

Dertig leidende figuren in astronomie en fysica zijn in juni 1990 een week bij elkaar geweest om over kosmische modellen te discussiëren. In een samenvattende schets geeft John Horgan een overzicht van de speculatieve theorieën die besproken zijn, vooral die waarin onze kosmos niet de enige is, maar één uit de vele. De theorieën kunnen in vijf groepen worden ingedeeld: veel-werelden-theorie, veel-historiën-theorie, chaotische uitdijing, wormgaten (tussen andere en onze kosmos, baby-universums of onderdelen van onze eigen kosmos) en doe-het-zelf-universum (op laboratoriumschaal).

Eén ding is na het voorgaande wel duidelijk: er is geen zekerheid. Sterker nog: de astrofysici kunnen per definitie niets zeggen over het ontstaan en de geschiedenis van de kosmos. Zo'n geschiedenis kan immers nooit 'van binnenuit' beschreven worden. De feiten moeten van buiten de kosmos waargenomen zijn en getest. Met tele-fysica in de kosmos, met analogieën en met onbegrensd terugredeneren in het verleden (volgens het actualiteitsprincipe, waarvan geologen ook erkennen ermee vast te lopen) worden de grenzen van de natuurkunde overschreden en wordt de schepping gereduceerd tot het resultaat van een speculatief fysisch proces.

Er is maar één mogelijkheid: fysica, sterrenkunde en geologie bestuderen binnen de grenzen die eigen zijn aan de natuurkunde, d.w.z. eigen aan het geschapene. De geschiedenis van al het geschapene in zijn voltooid staat is begonnen na de schepping, zoals ons die is geopenbaard in Genesis 1. Astronomische en geologische gebeurtenissen sindsdien kunnen alleen maar plaatsgevonden hebben en plaatsvinden binnen het kader van die geschiedenis. Daarbinnen ligt het werkterrein van de natuurwetenschappen. Ze zullen daarom nooit een bijdrage kunnen leveren aan het verstaan van Genesis 1.